

Codul de procedură civilă și 12 legi uzuale

Ediție actualizată la
15 februarie 2022

Editura
Stamangiu
2022

Cuprins general

Codul de procedură civilă	1
<i>Index</i>	318
1. Legea nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă (<i>extras</i>)	335
2. Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă (<i>extras</i>)	340
3. Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru	345
4. Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești (<i>extras</i>)	364
5. Legea nr. 554/2004 a contenciosului administrativ	397
6. Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor	421
7. Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă	440
8. Ordonanța Guvernului nr. 2/2000 privind organizarea activității de expertiză tehnică judiciară și extrajudiciară (<i>extras</i>)	458
9. Legea nr. 192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator	464
10. Legea nr. 188/2000 privind executorii judecătorești (<i>extras</i>)	493
11. Legea nr. 72/2013 privind măsurile pentru combaterea întârzierii în executarea obligațiilor de plată a unor sume de bani rezultând din contracte încheiate între profesioniști și între aceștia și autorități contractante	508
12. Ordinul ministrului justiției nr. 359/C/2013 pentru aprobarea formularelor utilizate în procedura cu privire la cererile de valoare redusă prevăzută de art. 1.025-1.032 din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă	515

Codul de procedură civilă și 12 legi uzuale

Ediție actualizată la
15 februarie 2022

Art. 415. Reluarea judecării procesului. Judecata cauzei suspendate se reia:

1. prin cererea de redeschidere făcută de una dintre părți, când suspendarea s-a dispus prin învoirea părților sau din cauza lipsei lor;
2. prin cererea de redeschidere a procesului, făcută cu arătarea moștenitorilor, tutorelui sau curatorului, a celui reprezentat de mandatarul defunct, a noului mandatar ori, după caz, a părții interesate, a lichidatorului, a administratorului judiciar ori a lichidatorului judiciar, în cazurile prevăzute la art. 412 alin. (1) pct. 1-6;
- 3.^[1] din oficiu, în cazurile prevăzute la art. 412 alin. (1) pct. 7, după pronunțarea hotărârii de către Curtea de Justiție a Uniunii Europene, respectiv în cazurile prevăzute de art. 520 alin. (2) și (4), după pronunțarea hotărârii de către Înalta Curte de Casație și Justiție;
4. prin alte modalități prevăzute de lege. *[R.A.: art. 245 CPC 1865]*

Secțiunea a 4-a. Perimarea cererii

Art. 416. Cererile supuse perimării. (1) Orice cerere de chemare în judecată, contestație, apel, recurs, revizuire și orice altă cerere de reformare sau de retractare se perimă de drept, chiar împotriva incapabililor, dacă a rămas în nelucrare din motive imputabile părții, timp de 6 luni.

(2) Termenul de perimare curge de la ultimul act de procedură îndeplinit de părți sau de instanță.

(3) Nu constituie cauze de perimare cazurile când actul de procedură trebuia efectuat din oficiu, precum și cele când, din motive care nu sunt imputabile părții, cererea n-a ajuns la instanța competentă sau nu se poate fixa termen de judecată. *[R.A.: art. 248 CPC 1865]*

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. 2/2022 (www.scj.ro), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru soluționarea recursurilor în interesul legii, a admis recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Cluj și, în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 416 alin. (1) din Codul de procedură civilă, a stabilit: „În cazul suspendării facultative, dispusă de instanță în temeiul art. 413 alin. (1) pct. 1 din Codul de procedură civilă până la pronunțarea de către Curtea de Justiție a Uniunii Europene a unei hotărâri preliminare, ca urmare a solicitării unei alte instanțe naționale sau a unei instanțe dintr-un alt stat membru al Uniunii Europene, nu intervine perimarea cererii de chemare în judecată sau, după caz, a căii de atac, în ipoteza în care partea interesată nu solicită repunerea cauzei pe rol în termen de 6 luni de la data pronunțării hotărârii preliminare de către Curtea de Justiție a Uniunii Europene, instanța de judecată fiind obligată să dispună din oficiu reluarea judecării procesului”.

Art. 417. Întreruperea cursului perimării. Perimarea se întrerupe prin îndeplinirea unui act de procedură făcut în vederea judecării procesului de către partea care justifică un interes. *[R.A.: art. 249 CPC 1865]*

Art. 418. Suspendarea cursului perimării. (1) Cursul perimării este suspendat cât timp durează suspendarea judecării, pronunțată de instanță în cazurile prevăzute la art. 413, precum și în alte cazuri stabilite de lege, dacă suspendarea nu este cauzată de lipsa de stăruință a părților în judecată.

^[1] Pct. 3 al art. 415 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 39 din Legea nr. 310/2018.

(2) În cazurile prevăzute la art. 412, cursul perimării este suspendat timp de o lună de la data când s-au petrecut faptele care au determinat suspendarea judecării, dacă aceste fapte s-au petrecut în cele din urmă 3 luni ale termenului de perimare.

(3) Perimarea se suspendă, de asemenea, pe timpul cât partea este împiedicată de a stăruî în judecată din cauza unor motive temeinic justificate, precum și în alte cazuri expres prevăzute de lege. [R.A.: art. 250 CPC 1865]

Legislație conexă: art. 62 alin. (2) din Legea nr. 192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator (M. Of. nr. 441 din 22 mai 2006).

Art. 419. Efectele cererii asupra coparticipanților. În cazul în care sunt mai mulți reclamânți sau pârâți împreună, cererea de perimare ori actul de procedură întrerupător de perimare al unuia folosește și celorlalți. [R.A.: art. 251 CPC 1865]

Art. 420. Procedura perimării. (1) Perimarea se constată din oficiu sau la cererea părții interesate. Judecătorul va cita de urgență părțile și va dispune grefierului să întocmească un referat asupra actelor de procedură în legătură cu perimarea.

(2) Perimarea poate fi invocată și pe cale de excepție în camera de consiliu sau în ședință publică.

(3) Perimarea cererii de chemare în judecată nu poate fi ridicată pentru prima oară în instanța de apel. [R.A.: art. 252 CPC 1865]

Art. 421. Hotărârea de perimare. (1) Dacă instanța constată că perimarea nu a intervenit, pronunță o încheiere care poate fi atacată odată cu fondul procesului.

(2) Hotărârea care constată perimarea este supusă recursului, la instanța ierarhic superioară, în termen de 5 zile de la pronunțare. Când perimarea se constată de o secție a Înaltei Curți de Casație și Justiție, recursul se judecă de Completul de 5 judecători. [R.A.: art. 253 CPC 1865]

Art. 422. Efectele perimării. (1) Perimarea lipsește de efect toate actele de procedură făcute în acea instanță.

(2) Când însă se face o nouă cerere de chemare în judecată, părțile pot folosi dovezile administrate în cursul judecării cererii perimate, în măsura în care noua instanță socotește că nu este necesară refacerea lor. [R.A.: art. 254 CPC 1865]

Art. 423. Perimarea instanței. Orice cerere adresată unei instanțe și care a rămas în nelucrare timp de 10 ani se perimă de drept, chiar în lipsa unor motive imputabile părții. Dispozițiile art. 420 se aplică în mod corespunzător.

Capitolul IV. Hotărârile judecătorești

Secțiunea 1. Dispoziții generale

§1. Denumirea, întocmirea și comunicarea hotărârii

Art. 424. Denumirea hotărârilor. (1) Hotărârea prin care cauza este soluționată de prima instanță sau prin care aceasta se dezinvestește fără a soluționa cauza se numește sentință.

(2) Hotărârea prin care judecătoria soluționează căile de atac împotriva hotărârilor autorităților administrației publice cu activitate jurisdicțională și ale altor organe cu astfel de activitate, în cazurile prevăzute de lege, se numește sentință.

(3) Hotărârea prin care instanța se pronunță asupra apelului, recursului și recursului în interesul legii, precum și hotărârea pronunțată ca urmare a anulării în apel a hotărârii primei instanțe și reținerii cauzei spre judecare ori ca urmare a rejudecării cauzei în fond după casarea cu reținere în recurs se numește decizie.

(4) Hotărârea prin care instanța se pronunță asupra contestației în anulare sau asupra revizuirii se numește, după caz, sentință sau decizie.

(5) Toate celelalte hotărâri date de instanță se numesc încheieri, dacă legea nu prevede altfel. [**R.A.:** art. 255 CPC 1865]

Art. 425. Conținutul hotărârii. (1) Hotărârea va cuprinde:

a) partea introductivă, în care se vor face mențiunile prevăzute la art. 233 alin. (1) și (2). Când dezbaterile au fost consemnate într-o încheiere de ședință, partea introductivă a hotărârii va cuprinde numai denumirea instanței, numărul dosarului, data, numele, prenumele și calitatea membrilor completului de judecată, numele și prenumele grefierului, numele și prenumele procurorului, dacă a participat la judecată, precum și mențiunea că celelalte date sunt arătate în încheiere;

b) considerentele, în care se vor arăta obiectul cererii și susținerile pe scurt ale părților, expunerea situației de fapt reținută de instanță pe baza probelor administrate, motivele de fapt și de drept pe care se întemeiază soluția, arătându-se atât motivele pentru care s-au admis, cât și cele pentru care s-au înlăturat cererile părților;

c) dispozitivul, în care se vor arăta numele, prenumele, codul numeric personal și domiciliul sau reședința părților ori, după caz, denumirea, sediul, codul unic de înregistrare sau codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerțului ori de înscriere în registrul persoanelor juridice și contul bancar, soluția dată tuturor cererilor deduse judecății și cuantumul cheltuielilor de judecată acordate.

(2) Dacă hotărârea s-a dat în folosul mai multor reclamanți sau împotriva mai multor părâți, se va arăta ceea ce se cuvine fiecărui reclamant și la ce este obligat fiecare părât ori, când este cazul, dacă drepturile și obligațiile părților sunt solidare sau indivizibile.

(3) În partea finală a dispozitivului se vor arăta dacă hotărârea este executorie, este supusă unei căi de atac ori este definitivă, data pronunțării ei, mențiunea că s-a pronunțat în ședință publică sau într-o altă modalitate prevăzută de lege, precum și semnăturile membrilor completului de judecată. Când hotărârea este supusă apelului sau recursului se va arăta și instanța la care se depune cererea pentru exercitarea căii de atac. [**R.A.:** art. 261 alin. (1) CPC 1865]

Art. 426. Redactarea și semnarea hotărârii. (1)^[1] Hotărârea se redactează de judecătorul care a soluționat procesul. Când în componerea completului de judecată intră și asistenți judiciari sau magistrați-asistenți, președintele îl va putea desemna pe unul dintre aceștia să redacteze hotărârea.

^[1] Alin. (1) al art. 426 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 40 din Legea nr. 310/2018.

(2) În cazul în care unul dintre judecători sau asistenți judiciari a rămas în minoritate la deliberare, el își va redacta opinia separată, care va cuprinde expunerea considerentelor, soluția pe care a propus-o și semnătura acestuia. De asemenea, judecătorul care este de acord cu soluția, dar pentru considerente diferite, va redacta separat opinia concurentă.

(3) Hotărârea va fi semnată de membrii completului de judecată și de către grefier.

(4) Dacă vreunul dintre judecători este împiedicat să semneze hotărârea, ea va fi semnată în locul său de președintele completului, iar dacă și acesta ori judecătorul unic se află într-o astfel de situație, hotărârea se va semna de către președintele instanței. Când împiedicarea privește pe grefier, hotărârea se va semna de grefierul-șef. În toate cazurile se face mențiune pe hotărâre despre cauza care a determinat împiedicarea.

(5)^[1] Hotărârea se redactează și semnează în termen de cel mult 30 de zile de la data pronunțării, urmând ca, în cazuri temeinic motivate, acest termen să fie prelungit cu câte 30 de zile, de cel mult două ori. Opinia separată a judecătorului rămas în minoritate, precum și, când este cazul, opinia concurentă se redactează și se semnează în același termen.

(6) Hotărârea se va întocmi în două exemplare originale, dintre care unul se atașează la dosarul cauzei, iar celălalt se va depune spre conservare la dosarul de hotărâri al instanței. [*R.A.: art. 261 alin. (2), art. 264, art. 266 CPC 1865*]

Dezlegarea unor chestiuni de drept. A se vedea Decizia nr. 26/2019 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie civilă, redată în extras *infra*, la art. 503.

Art. 427. Comunicarea hotărârii. (1) Hotărârea se va comunica din oficiu părților, în copie, chiar dacă este definitivă. Comunicarea se va face de îndată ce hotărârea a fost redactată și semnată în condițiile legii.

(2) Hotărârile definitive prin care s-a dispus efectuarea unei înscrieri în cartea funciară sau, după caz, în alte registre publice se vor comunica din oficiu și instituției sau autorității care ține acele registre.

(3) Hotărârile definitive prin care s-a dispus anularea, în tot sau în parte, a unui act notarial se comunică din oficiu de îndată notarului public instrumentator, direct ori prin intermediul camerei notarilor publici în circumscripția căreia funcționează.

(4) De asemenea, hotărârile prin care instanța se pronunță în legătură cu prevederi cuprinse în Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene și în alte acte juridice ale Uniunii Europene se comunică, din oficiu, chiar dacă nu sunt definitive, și autorității sau instituției naționale cu atribuții de reglementare în materie. [*R.A.: art. 261 alin. (3) CPC 1865*]

Art. 428. Adăugirile, schimbările sau corecturile. Adăugirile, schimbările sau corecturile în cuprinsul hotărârii vor trebui semnate de judecători, sub sancțiunea neluării lor în seamă. [*R.A.: art. 265 CPC 1865*]

^[1] Alin. (5) al art. 426 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 40 din Legea nr. 310/2018.

§2. Efectele hotărârii judecătorești

Art. 429. Dezinvestirea instanței. După pronunțarea hotărârii instanța se dezinvestește și niciun judecător nu poate reveni asupra părerii sale. *[R.A.: art. 258 alin. (3) CPC 1865]*

Art. 430. Autoritatea de lucru judecat. (1) Hotărârea judecătorească ce soluționează, în tot sau în parte, fondul procesului sau statuează asupra unei excepții procesuale ori asupra oricărui alt incident are, de la pronunțare, autoritate de lucru judecat cu privire la chestiunea tranșată.

(2) Autoritatea de lucru judecat privește dispozitivul, precum și considerentele pe care acesta se sprijină, inclusiv cele prin care s-a rezolvat o chestiune litigioasă.

(3) Hotărârea judecătorească prin care se ia o măsură provizorie nu are autoritate de lucru judecat asupra fondului.

(4) Când hotărârea este supusă apelului sau recursului, autoritatea de lucru judecat este provizorie.

(5) Hotărârea atacată cu contestația în anulare sau revizuire își păstrează autoritatea de lucru judecat până ce va fi înlocuită cu o altă hotărâre.

Art. 431. Efectele lucrului judecat. (1) Nimeni nu poate fi chemat în judecată de două ori în aceeași calitate, în temeiul aceleiași cauze și pentru același obiect.

(2) Oricare dintre părți poate opune lucrul anterior judecat într-un alt litigiu, dacă are legătură cu soluționarea acestuia din urmă. *[R.A.: art. 1201 C. civ. 1864]*

Art. 432. Excepția autorității de lucru judecat. Excepția autorității de lucru judecat poate fi invocată de instanță sau de părți în orice stare a procesului, chiar înaintea instanței de recurs. Ca efect al admiterii excepției, părții i se poate crea în propria cale de atac o situație mai rea decât aceea din hotărârea atacată. *[R.A.: art. 166 CPC 1865]*

Art. 433. Puterea executorie. Hotărârea judecătorească are putere executorie, în condițiile prevăzute de lege.

Art. 434. Forța probantă. Hotărârea judecătorească are forța probantă a unui înscris autentic.

Art. 435. Obligativitatea și opozabilitatea hotărârii. (1) Hotărârea judecătorească este obligatorie și produce efecte numai între părți și succesorii acestora.

(2) Hotărârea este opozabilă oricărei terțe persoane atât timp cât aceasta din urmă nu face, în condițiile legii, dovada contrară.

Dezlegarea unor chestiuni de drept. Prin Decizia nr. 18/2020 (M. Of. nr. 191 din 10 martie 2020), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie civilă, a admis sesizarea privind pronunțarea unei hotărâri prealabile, formulată de Curtea de Apel Suceava, Secția I civilă, și a stabilit:

„În cazul acțiunii în revendicare imobiliară a unui bun proprietate comună pe cote-părți (coproprietate), dispozițiile art. 643 alin. (2) teza a doua din Codul civil instituie o excepție de la opozabilitatea hotărârii judecătorești reglementată de art. 435 alin. (2) din Codul de procedură civilă”.

*Secțiunea a 2-a. Hotărârile date
în baza recunoașterii pretențiilor*

Art. 436. Cazuri. (1) Când pârâtul a recunoscut în tot sau în parte pretențiile reclamantului, instanța, la cererea acestuia din urmă, va da o hotărâre în măsura recunoașterii.

(2) Dacă recunoașterea este parțială, judecata va continua cu privire la pretențiile rămase nerecunoscute, instanța urmând a pronunța o nouă hotărâre asupra acestora. *[R.A.: art. 270 CPC 1865]*

Art. 437. Calea de atac. (1) Hotărârea prevăzută la art. 436 poate fi atacată numai cu recurs la instanța ierarhic superioară.

(2) Când recunoașterea pretențiilor a fost făcută înaintea instanței de apel, hotărârea primei instanțe va fi anulată în măsura recunoașterii, dispunându-se admiterea, în mod corespunzător, a cererii. Dispozițiile art. 436 alin. (2) rămân aplicabile.

*Secțiunea a 3-a. Hotărârea prin care
se încuviințează învoiala părților*

Art. 438. Condițiile în care se poate lua act de tranzacție. (1) Părțile se pot înfățișa oricând în cursul judecății, chiar fără să fi fost citate, pentru a cere să se dea o hotărâre care să consfințească tranzacția lor.

(2) Dacă părțile se înfățișează la ziua stabilită pentru judecată, cererea pentru darea hotărârii va putea fi primită chiar de un singur judecător.

(3) Dacă părțile se înfățișează într-o altă zi, instanța va da hotărârea în camera de consiliu. *[R.A.: art. 271 CPC 1865]*

Art. 439. Forma tranzacției. Tranzacția va fi încheiată în formă scrisă și va alcătui dispozitivul hotărârii. *[R.A.: art. 272 alin. (1) CPC 1865]*

Art. 440. Calea de atac. Hotărârea care consfințește tranzacția intervenită între părți poate fi atacată, pentru motive procedurale, numai cu recurs la instanța ierarhic superioară. *[R.A.: art. 273 CPC 1865]*

Art. 441. Domeniu de aplicare. Dispozițiile prezentei secțiuni se aplică în mod corespunzător și în cazul în care învoiala părților este urmarea procedurii de mediere.

*Secțiunea a 4-a. Îndreptarea, lămurirea
și completarea hotărârii*

Art. 442. Îndreptarea hotărârii. (1) Erorile sau omisiunile cu privire la numele, calitatea și susținerile părților sau cele de calcul, precum și orice alte erori materiale cuprinse în hotărâri sau încheieri pot fi îndreptate din oficiu ori la cerere.

(2) Instanța se pronunță prin încheiere dată în camera de consiliu. Părțile vor fi citate numai dacă instanța socotește că este necesar ca ele să dea anumite lămuriri.

(3) În cazul hotărârilor, îndreptarea se va face în ambele exemplare ale hotărârii. *[R.A.: art. 281 CPC 1865]*

Art. 443. Lămurirea hotărârii și înlăturarea dispozițiilor contradictorii. (1) În cazul în care sunt necesare lămuriri cu privire la înțelesul, întinderea sau aplicarea

dispozitivului hotărârii ori dacă acesta cuprinde dispoziții contradictorii, părțile pot cere instanței care a pronunțat hotărârea să lămurească dispozitivul sau să înlăture dispozițiile potrivnice.

(2) Instanța va rezolva cererea de urgență, prin încheiere dată în camera de consiliu, cu citarea părților.

(3) Încheierea se va atașa la hotărâre, atât în dosarul cauzei, cât și în dosarul de hotărâri al instanței. [R.A.: art. 281¹ CPC 1865]

Art. 444. Completarea hotărârii. (1)^[1] Dacă prin hotărârea dată instanța a omis să se pronunțe asupra unui capăt de cerere principal sau accesoriu ori asupra unei cereri conexe sau incidentale, se poate cere completarea hotărârii în același termen în care se poate declara, după caz, apel sau recurs împotriva acelei hotărâri, iar în cazul hotărârilor date în căile extraordinare de atac sau în fond după casarea cu reținere, în termen de 15 zile de la pronunțare. În cazul hotărârilor definitive pronunțate în apel sau în recurs, completarea acestora se poate cere în termen de 15 zile de la comunicare.

(2) Cererea se soluționează de urgență, cu citarea părților, prin hotărâre separată. Prevederile art. 443 alin. (3) se aplică în mod corespunzător.

(3) Dispozițiile prezentului articol se aplică și în cazul când instanța a omis să se pronunțe asupra cererilor martorilor, experților, traducătorilor, interpreților sau apărătorilor, cu privire la drepturile lor. [R.A.: art. 281² CPC 1865]

Art. 445. Obligatorietatea procedurii. Îndreptarea, lămurirea, înlăturarea dispozițiilor contradictorii ori completarea hotărârii nu poate fi cerută pe calea apelului sau recursului, ci numai în condițiile art. 442-444. [R.A.: art. 281^{2a} CPC 1865]

Art. 446. Căi de atac. Încheierile pronunțate în temeiul art. 442 și 443, precum și hotărârea pronunțată potrivit art. 444 sunt supuse aceluiași căi de atac ca și hotărârile în legătură cu care s-a solicitat, după caz, îndreptarea, lămurirea sau înlăturarea dispozițiilor contradictorii ori completarea. [R.A.: art. 281³ alin. (1) CPC 1865]

Art. 447. Suportarea cheltuielilor de judecată. În cazul în care cererea de îndreptare, de lămurire sau de completare a hotărârii a fost admisă, cheltuielile făcute de parte în aceste cereri vor fi suportate de stat, din fondul constituit potrivit legii. Când cererea a fost respinsă, cheltuielile vor fi suportate de parte potrivit dreptului comun. [R.A.: art. 281³ alin. (2) CPC 1865]

Secțiunea a 5-a. Executarea provizorie

Art. 448. Executarea provizorie de drept. (1) Hotărârile primei instanțe sunt executorii de drept când au ca obiect:

1. stabilirea modului de exercitare a autorității părintești, stabilirea locuinței minorului, precum și modul de exercitare a dreptului de a avea legături personale cu minorul;

2. plata salariilor sau a altor drepturi izvorâte din raporturile juridice de muncă, precum și a sumelor convenite, potrivit legii, șomerilor;

^[1] Alin. (1) al art. 444 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 41 din Legea nr. 310/2018.

3. despăgubiri pentru accidente de muncă;
 4. rente ori sume datorate cu titlu de obligație de întreținere sau alocație pentru copii, precum și pensii acordate în cadrul asigurărilor sociale;
 5. despăgubiri în caz de moarte sau vătămare a integrității corporale ori sănătății, dacă despăgubirile s-au acordat sub formă de prestații bănești periodice;
 6. reparații grabnice;
 7. punerea sau ridicarea sigiliului ori facerea inventarului;
 8. cereri privitoare la posesie, numai în ceea ce privește posesia;
 9. hotărârile pronunțate în temeiul recunoașterii de către pârât a pretențiilor reclamantului, pronunțate în condițiile art. 436;
 10. în orice alte cazuri în care legea prevede că hotărârea este executorie.
- (2) Executarea hotărârilor prevăzute la alin. (1) are caracter provizoriu. **[R.A.: art. 278 CPC 1865]**

Art. 449. Executarea provizorie judecătorească. (1) Instanța poate încuviința executarea provizorie a hotărârilor privitoare la bunuri ori de câte ori va considera că măsura este necesară în raport cu temeinicia vădită a dreptului ori cu starea de insolvabilitate a debitorului, precum și atunci când ar aprecia că neluarea de îndată a acestei măsuri este vădit prejudiciabilă pentru creditor. În aceste cazuri, instanța îl va putea obliga pe creditor la plata unei cauțiuni, în condițiile art. 719 alin. (2) și (3).

(2) Executarea provizorie nu se poate încuviința:

1. în materie de strămutare de hotare, desființare de construcții, plantații sau a oricărui lucrări având o așezare fixă;
2. când prin hotărâre se dispune intabularea unui drept sau radierea lui din cartea funciară.

(3) Cererea de executare provizorie se va putea face în scris, precum și verbal în instanță până la închiderea dezbaterilor.

(4) Dacă cererea a fost respinsă de prima instanță, ea poate fi făcută din nou în apel. **[R.A.: art. 279 CPC 1865]**

Art. 450. Suspendarea executării provizorii. (1) Suspendarea executării provizorii va putea fi solicitată fie prin cererea de apel, fie distinct în tot cursul judecării în apel.

(2) Cererea se va depune la prima instanță sau, după caz, la instanța de apel. În această din urmă situație, la cerere se va alătura o copie legalizată a dispozitivului hotărârii.

(3)^[1] Cererea de suspendare se va judeca de către instanța de apel. Dispozițiile art. 719 alin. (6) sunt aplicabile în mod corespunzător.

(4) Suspendarea va putea fi încuviințată numai cu plata unei cauțiuni al cărei cuantum va fi stabilit de instanță în condițiile art. 719 alin. (2) și (3).

(5) Până la soluționarea cererii de suspendare, aceasta va putea fi încuviințată provizoriu, prin ordonanță președințială, chiar înainte de sosirea dosarului, cu respectarea cerinței prevăzute la alin. (4). **[R.A.: art. 280 CPC 1865]**

^[1] Alin. (3) al art. 450 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 42 din Legea nr. 310/2018.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. 8/2015 (M. Of. nr. 539 din 20 iulie 2015), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, a admis recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Constanța și, în consecință, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 450 alin. (5) raportat la art. 997 și urm. și art. 719 alin. (7) din Codul de procedură civilă, a stabilit:

„– cererea de suspendare provizorie se judecă de un complet format din doi judecători;
– instanța se pronunță asupra cererii prin încheiere care nu este supusă niciunei căi de atac”.

Secțiunea a 6-a. Cheltuielile de judecată

Notă. Cu privire la cererile prin care se solicită, pe cale separată, acordarea cheltuielilor de judecată, Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, prin Decizia nr. 19/2013 (M. Of. nr. 45 din 20 ianuarie 2014), a admis recursul în interesul legii formulat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 1, art. 2 alin. (1) și art. 15 lit. p) din Legea nr. 146/1997, a stabilit că acestea „sunt cereri principale supuse taxei judiciare de timbru, care se calculează la valoarea pretențiilor deduse judecătii, chiar dacă cererile care au format obiectul litigiului din care aceste cheltuieli provin au fost scutite de la plata taxelor judiciare de timbru”.

Art. 451. Cuantumul cheltuielilor de judecată. (1) Cheltuielile de judecată constau în taxele judiciare de timbru și timbrul judiciar, onorariile avocaților, ale experților și ale specialiștilor numiți în condițiile art. 330 alin. (3), sumele convenite martorilor pentru deplasare și pierderile cauzate de necesitatea prezentei la proces, cheltuielile de transport și, dacă este cazul, de cazare, precum și orice alte cheltuieli necesare pentru buna desfășurare a procesului.

(2) Instanța poate, chiar și din oficiu, să reducă motivat partea din cheltuielile de judecată reprezentând onorariul avocaților, atunci când acesta este vădit disproporționat în raport cu valoarea sau complexitatea cauzei ori cu activitatea desfășurată de avocat, ținând seama și de circumstanțele cauzei. Măsura luată de instanță nu va avea niciun efect asupra raporturilor dintre avocat și clientul său.

(3) Dispozițiile alin. (2) se aplică în mod corespunzător la plata experților judiciari și a specialiștilor numiți în condițiile art. 330 alin. (3).

(4) Nu vor putea fi însă micșorate cheltuielile de judecată având ca obiect plata taxei judiciare de timbru și a timbrului judiciar, precum și plata sumelor convenite martorilor potrivit alin. (1). [**R.A.:** art. 274 alin. (2) și (3) CPC 1865]

Recurs în interesul legii. A se vedea Decizia nr. 3/2020 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul pentru soluționarea recursurilor în interesul legii, redată în extras *infra*, la art. 488.

Art. 452. Dovada cheltuielilor de judecată. Partea care pretinde cheltuieli de judecată trebuie să facă, în condițiile legii, dovada existenței și întinderii lor, cel mai târziu la data închiderii dezbaterilor asupra fondului cauzei.

Art. 453. Acordarea cheltuielilor de judecată. (1) Partea care pierde procesul va fi obligată, la cererea părții care a câștigat, să îi plătească acesteia cheltuieli de judecată.

(2) Când cererea a fost admisă numai în parte, judecătorii vor stabili măsura în care fiecare dintre părți poate fi obligată la plata cheltuielilor de judecată. Dacă este cazul,

judecătorii vor putea dispune compensarea cheltuielilor de judecată. **[R.A.: art. 274 alin. (1), art. 276 CPC 1865]**

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. 8/2016 (M. Of. nr. 480 din 28 iunie 2016), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și a stabilit:

„În interpretarea și aplicarea art. 2 alin. (1) și art. 7 lit. a) din Legea nr. 188/2000 privind executorii judecătorești, republicată, cu modificările și completările ulterioare, raportat la art. 460 alin. (1), art. 246 alin. (1) și (3) și art. 274 alin. (1) din Codul de procedură civilă din 1865, în prezent art. 790 alin. (1), art. 406 alin. (1) și (3) și art. 453 alin. (1) din Codul de procedură civilă, executorul judecătorec nu poate fi obligat la plata cheltuielilor de judecată, în situația în care acesta a renunțat la cererea de validare a popririi ori cererea a fost respinsă de instanță, ca urmare a îndeplinirii obligațiilor de către terțul poprit sau de către debitor”.

Dezlegarea unor chestiuni de drept. Prin Decizia nr. 59/2017 (M. Of. nr. 871 din 6 noiembrie 2017), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, a admis sesizarea formulată de Tribunalul București, Secția a V-a civilă, privind pronunțarea unei hotărâri prealabile și a stabilit:

„În cauzele având ca obiect obligarea pârâtului la suportarea pretenției constând în cheltuielile de judecată generate de un alt litigiu soluționat definitiv, dispozițiile art. 453 alin. (1) din Codul de procedură civilă rămân aplicabile”.

Art. 454. Exonerarea pârâtului de la plată. Pârâtul care a recunoscut, la primul termen de judecată la care părțile sunt legal citate, pretențiile reclamantului nu va putea fi obligat la plata cheltuielilor de judecată, cu excepția cazului în care, prealabil pornirii procesului, a fost pus în întârziere de către reclamant sau se afla de drept în întârziere. Dispozițiile art. 1.522 alin. (5) din Codul civil rămân aplicabile. **[R.A.: art. 275 CPC 1865]**

Art. 455. Situația mai multor reclamânți sau pârâți. Dacă în cauză sunt mai mulți reclamânți sau mai mulți pârâți, ei vor putea fi obligați să plătească cheltuielile de judecată în mod egal, proporțional sau solidar, potrivit cu poziția lor în proces ori cu natura raportului juridic existent între ei. **[R.A.: art. 277 CPC 1865]**

Titlul II. Căile de atac

Capitolul I. Dispoziții generale

Art. 456. Enumerare. Calea ordinară de atac este apelul, iar căile extraordinare de atac sunt recursul, contestația în anulare și revizuirea.

Art. 457. Legalitatea căii de atac. (1) Hotărârea judecătorească este supusă numai căilor de atac prevăzute de lege, în condițiile și termenele stabilite de aceasta, indiferent de mențiunile din dispozitivul ei.

(2)^[1] Mențiunea inexactă din cuprinsul hotărârii cu privire la calea de atac deschisă contra acesteia nu are niciun efect asupra dreptului de a exercita calea de atac

^[1] Alin. (2) al art. 457 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 43 din Legea nr. 310/2018.

prevăzută de lege. Indicarea în mod greșit de către instanță a termenului pentru exercitarea căii de atac constituie cauza de repunere în termen din oficiu a căii de atac exercitate cu respectarea indicației greșite a instanței.

(3) Dacă instanța respinge ca inadmisibilă calea de atac neprevăzută de lege, exercitată de partea interesată în considerarea mențiunii inexacte din cuprinsul hotărârii cu privire la calea de atac, hotărârea pronunțată de instanța de control judiciar va fi comunicată, din oficiu, tuturor părților care au luat parte la judecata în care s-a pronunțat hotărârea atacată. De la data comunicării începe să curgă, dacă este cazul, termenul pentru exercitarea căii de atac prevăzute de lege.

(4) Atunci când instanța dispune recalificarea căii de atac, de la data pronunțării încheierii, pentru părțile prezente, sau de la data comunicării încheierii, pentru părțile care au lipsit, va curge un nou termen pentru declararea sau, după caz, motivarea căii de atac prevăzute de lege.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. 19/2016 (M. Of. nr. 103 din 6 februarie 2017), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, a admis recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Brașov și a stabilit:

„Dispozițiile art. 457 alin. (4) din Codul de procedură civilă nu sunt aplicabile dacă partea exercită o cale de atac neprevăzută de lege, diferită de cea corect menționată în dispozitivul hotărârii atacate.

În ipoteza în care partea exercită o cale de atac neprevăzută de lege, diferită de cea corect menționată în dispozitivul hotărârii atacate, instanța de control judiciar va respinge ca inadmisibilă calea de atac neprevăzută de lege, potrivit art. 457 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în măsura în care aceasta nu poate fi calificată prin aplicarea dispozițiilor art. 152 raportat la art. 22 alin. (4) din Codul de procedură civilă”.

Art. 458. Subiectele căilor de atac. Căile de atac pot fi exercitate numai de părțile aflate în proces care justifică un interes, în afară de cazul în care, potrivit legii, acest drept îl au și alte organe sau persoane.

Art. 459. Ordinea exercitării căilor de atac. (1) Căile extraordinare de atac nu pot fi exercitate atât timp cât este deschisă calea de atac a apelului.

(2) În cazul hotărârilor susceptibile de apel, dacă acesta nu a fost exercitat, recursul este inadmisibil. Cu toate acestea, o hotărâre susceptibilă de apel și de recurs poate fi atacată, înăuntrul termenului de apel, direct cu recurs, la instanța care ar fi fost competentă să judece recursul împotriva hotărârii date în apel, dacă părțile consimt expres, prin înscris autentic sau prin declarație verbală, dată în fața instanței a cărei hotărâre se atacă și consemnată într-un proces-verbal. În acest caz, recursul poate fi exercitat numai pentru încălcarea sau aplicarea greșită a normelor de drept material.

(3) Căile extraordinare de atac pot fi exercitate și concomitent, în condițiile legii. Recursul se judecă cu prioritate.

Art. 460. Unicitatea căii de atac. (1) O cale de atac poate fi exercitată împotriva unei hotărâri numai o singură dată, dacă legea prevede același termen de exercitare pentru toate motivele existente la data declarării acelei căi de atac.

(2) Dacă prin aceeași hotărâre au fost soluționate și cereri accesorii, hotărârea este supusă în întregul ei căii de atac prevăzute de lege pentru cererea principală.

(3) În cazul în care prin aceeași hotărâre au fost soluționate mai multe cereri principale sau incidentale, dintre care unele sunt supuse apelului, iar altele recursului, hotărârea în întregul ei este supusă apelului. Hotărârea dată în apel este supusă recursului.

(4) Dacă hotărârea cu privire la o cerere principală sau incidentală nu este supusă nici apelului și nici recursului, soluția cu privire la celelalte cereri este supusă căilor de atac în condițiile legii.

(5) În cazurile prevăzute la alin. (2)-(4), termenul de apel sau, după caz, de recurs este cel de drept comun, chiar dacă prin legi speciale se prevede altfel.

Art. 461. Partea din hotărâre care poate fi atacată. (1) Calea de atac se îndreaptă împotriva soluției cuprinse în dispozitivul hotărârii.

(2) Cu toate acestea, în cazul în care calea de atac vizează numai considerentele hotărârii prin care s-au dat dezlegări unor probleme de drept ce nu au legătură cu judecata acelui proces sau care sunt greșite ori cuprind constatări de fapt ce prejudiciază partea, instanța, admitând calea de atac, va înlătura acele considerente și le va înlocui cu propriile considerente, menținând soluția cuprinsă în dispozitivul hotărârii atacate.

Art. 462. Înțelegerea părților în căile de atac. Părțile pot solicita instanței legal investite cu soluționarea unei căi de atac să ia act de înțelegerea lor cu privire la soluționarea litigiului. Dispozițiile art. 438-441 se aplică în mod corespunzător.

Art. 463. Achiesarea la hotărâre. (1) Achiesarea la hotărâre reprezintă renunțarea unei părți la calea de atac pe care o putea folosi ori pe care a exercitat-o deja împotriva tuturor sau a anumitor soluții din respectiva hotărâre.

(2) Achiesarea, atunci când este condiționată, nu produce efecte decât dacă este acceptată expres de partea adversă.

(3) Dispozițiile art. 404 rămân aplicabile.

Art. 464. Felurile achiesării. (1) Achiesarea poate fi expresă sau tacită, totală ori parțială.

(2) Achiesarea expresă se face de parte prin act autentic sau prin declarație verbală în fața instanței ori de mandatarul său în temeiul unei procuri speciale.

(3) Achiesarea tacită poate fi dedusă numai din acte sau fapte precise și concordante care exprimă intenția certă a părții de a-și da adeziunea la hotărâre.

(4) Achiesarea poate fi totală, dacă privește hotărârea în întregul ei sau, după caz, parțială, dacă privește numai o parte din hotărârea respectivă.

Art. 465. Măsurile de administrare judiciară. Măsurile de administrare judiciară nu pot face obiectul niciunei căi de atac.

Capitolul II. Apelul

Art. 466. Apelul principal. Obiectul. (1) Hotărârile pronunțate în primă instanță pot fi atacate cu apel, dacă legea nu prevede în mod expres altfel.

(2) Sunt supuse apelului și hotărârile date în ultimă instanță dacă, potrivit legii, instanța nu putea să judece decât în primă instanță.

(3) Hotărârile date în ultimă instanță rămân neapelabile, chiar dacă în hotărâre s-a arătat că au fost pronunțate în primă instanță.

(4) Împotriva încheierilor premergătoare nu se poate face apel decât odată cu fondul, afară de cazul când legea dispune altfel. [R.A.: art. 282, art. 282¹ CPC 1865]

Art. 467. Situațiile în care partea nu poate face apel principal. (1) Partea care a renunțat expres la apel cu privire la o hotărâre nu mai are dreptul de a face apel principal.

(2) Partea care a executat parțial hotărârea de primă instanță, deși aceasta nu era susceptibilă de executare provizorie, nu mai are dreptul de a face apel principal cu privire la dispozițiile executate. [R.A.: art. 283 CPC 1865]

Art. 468. Termenul de apel. (1) Termenul de apel este de 30 de zile de la comunicarea hotărârii, dacă legea nu dispune altfel.

(2) Termenul de apel prevăzut la alin. (1) curge de la comunicarea hotărârii, chiar atunci când aceasta a fost făcută odată cu încheierea de încuviințare a executării silite.

(3) Dacă o parte face apel înainte de comunicarea hotărârii, aceasta se socotește comunicată la data depunerii cererii de apel.

(4) Pentru procuror, termenul de apel curge de la pronunțarea hotărârii, în afară de cazurile în care procurorul a participat la judecarea cauzei, când termenul de apel curge de la comunicarea hotărârii.

(5) Termenul de apel suspendă executarea hotărârii de primă instanță, cu excepția cazurilor anume prevăzute de lege. În aceleași condiții, executarea se suspendă dacă apelul a fost exercitat în termen. [R.A.: art. 284 CPC 1865]

Legislație conexă: ► art. 88 alin. (1) din Legea nr. 273/2004 privind procedura adopției, republicată (M. Of. nr. 739 din 23 septembrie 2016); ► art. 8, art. 43, art. 57 alin. (4), art. 207, art. 208 și art. 256 din Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență (M. Of. nr. 466 din 25 iunie 2014); ► art. 17 alin. (3), art. 24 alin. (3), art. 30 alin. (4), art. 32 alin. (4), art. 40 alin. (3), art. 43 alin. (8), art. 48 alin. (3), art. 49 alin. (3), art. 54 alin. (4), art. 63 alin. (4), art. 64 alin. (3), art. 67 alin. (2), art. 71 alin. (3), art. 72 alin. (5), art. 75 alin. (2), art. 77 alin. (5) din Legea nr. 151/2015 privind procedura insolvenței persoanelor fizice (M. Of. nr. 464 din 26 iunie 2015); ► art. 9 din Legea nr. 77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite (M. Of. nr. 330 din 28 aprilie 2016).

Art. 469. Întreruperea termenului de apel. (1) Termenul de apel se întrerupe prin moartea părții care are interes să facă apel. În acest caz se face din nou o singură comunicare a hotărârii, la cel din urmă domiciliu al părții, pe numele moștenirii, fără să se arate numele și calitatea fiecărui moștenitor.

(2) Termenul de apel va începe să curgă din nou de la data comunicării prevăzute la alin. (1). Pentru moștenitorii incapabili, cei cu capacitate restrânsă sau dispăruți ori în caz de moștenire vacantă, termenul va curge din ziua în care se va numi tutorele, curatorul sau administratorul provizoriu, după caz.

(3) Apelul nu constituie prin el însuși un act de acceptare a moștenirii.

(4) Termenul de apel se întrerupe și prin moartea mandatarului căruia i s-a făcut comunicarea. În acest caz se va face o nouă comunicare părții, la domiciliul ei, iar termenul de apel va începe să curgă din nou de la această dată. [R.A.: art. 285, art. 286 CPC 1865]

Art. 470. Cererea de apel. (1) Cererea de apel va cuprinde:

a) numele și prenumele, codul numeric personal, domiciliul sau reședința părților ori, pentru persoanele juridice, denumirea și sediul lor, precum și, după caz, codul unic de înregistrare sau codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerțului ori de înscriere în registrul persoanelor juridice și contul bancar. Dacă apelantul locuiește în străinătate, va arăta și domiciliul ales în România, unde urmează să i se facă toate comunicările privind procesul;

b) indicarea hotărârii atacate;

c) motivele de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul;

d) probele invocate în susținerea apelului;

e) semnătura.

(2) La cererea de apel se va atașa dovada achitării taxelor de timbru.

(3) Cerințele de la alin. (1) lit. b) și e) și cea de la alin. (2) sunt prevăzute sub sancțiunea nulității, iar cele de la alin. (1) lit. c) și d), sub sancțiunea decăderii. Lipsa semnăturii poate fi împlinită în condițiile art. 196 alin. (2), iar lipsa dovezii achitării taxei de timbru poate fi complinită până la primul termen de judecată la care partea a fost legal citată în apel.

(4) Când dovezile propuse sunt martori sau înscrisuri nearătate la prima instanță, se vor aplica în mod corespunzător dispozițiile art. 194 lit. e).

(5) În cazul în care termenul pentru exercitarea apelului curge de la un alt moment decât comunicarea hotărârii, motivarea apelului se va face într-un termen de aceeași durată, care curge, însă, de la data comunicării hotărârii. [R.A.: art. 287 CPC 1865]

Recurs în interesul legii. A se vedea Decizia nr. 9/2020 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, redată în extras *infra*, la art. 479.

Art. 471. Depunerea cererii de apel. (1) Apelul și, când este cazul, motivele de apel se depun la instanța a cărei hotărâre se atacă, sub sancțiunea nulității.

(2) Dispozițiile art. 195 sunt aplicabile în mod corespunzător.

(3)^[1] Președintele instanței sau persoana desemnată de acesta va înainta instanței de apel dosarul, împreună cu apelurile făcute, numai după împlinirea termenului de apel pentru toate părțile.

(4) Dacă s-au formulat atât apel, cât și cereri potrivit art. 442-444, dosarul nu va fi trimis instanței de apel decât după împlinirea termenului de apel privind hotărârile date asupra acestor din urmă cereri.

(5)-(8)^[2] *Abrogate.* [R.A.: art. 288 CPC 1865]

Art. 471¹.^[3] **Pregătirea judecării apelului.** (1) Președintele instanței de apel sau persoana desemnată de acesta, îndată ce primește dosarul, va lua măsuri în vederea repartizării aleatorii la un complet de judecată.

(2) În cazul în care cererea de apel nu îndeplinește condițiile prevăzute de lege, completul căruia i s-a repartizat dosarul va stabili lipsurile cererii de apel și îi va comunica, în scris, apelantului că are obligația de a completa sau modifica cererea.

^[1] Alin. (3) și (4) ale art. 471 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 44 din Legea nr. 310/2018.

^[2] Alin. (5)-(8) ale art. 471 au fost abrogate prin art. I pct. 45 din Legea nr. 310/2018.

^[3] Art. 471¹ a fost introdus prin art. I pct. 46 din Legea nr. 310/2018.

Completarea sau modificarea cererii se va face în termen de cel mult 10 zile de la data comunicării.

(3) După primirea dosarului sau, când este cazul, după regularizarea cererii de apel potrivit alin. (2), completul va dispune comunicarea cererii de apel, precum și a motivelor de apel intimatului, împreună cu copiile certificate de pe înscrisurile alăturate și care nu au fost înfățișate la prima instanță, punându-i-se în vedere obligația de a depune la dosar întâmpinare în termen de cel mult 15 zile de la data comunicării.

(4) Întâmpinarea depusă se comunică apelantului de îndată, punându-i-se în vedere posibilitatea de a depune la dosar răspunsul la întâmpinare în termen de cel mult 10 zile de la data comunicării. Intimatul va lua cunoștință de răspunsul la întâmpinare din dosarul cauzei.

(5) În termen de 3 zile de la data depunerii întâmpinării, judecătorul fixează prin rezoluție primul termen de judecată, care va fi de cel mult 60 de zile de la data rezoluției, dispunând citarea părților.

(6) În cazul în care intimatul nu a depus întâmpinare în termenul prevăzut la alin. (3), la data expirării termenului respectiv, judecătorul fixează prin rezoluție primul termen de judecată, care va fi de cel mult 60 de zile de la data rezoluției, dispunând citarea părților.

(7) Dispozițiile art. 201 alin. (5) și (6) se aplică în mod corespunzător.

(8) Apelurile principale, incidente și provocate făcute împotriva aceiași hotărâri vor fi repartizate la același complet de judecată. Când apelurile au fost repartizate la complete diferite, ultimul complet investit va dispune pe cale administrativă trimiterea apelului la completul cel dintâi investit. *[R.A.: art. 289, art. 290 CPC 1865]*

Art. 472. Apelul incident. (1) Intimatul este în drept, după împlinirea termenului de apel, să formuleze apel în scris, în cadrul procesului în care se judecă apelul făcut de partea potrivnică, printr-o cerere proprie care să tindă la schimbarea hotărârii primei instanțe.

(2) Dacă apelantul principal își retrace apelul sau dacă acesta este respins ca tardiv, ca inadmisibil ori pentru alte motive care nu implică cercetarea fondului, apelul incident prevăzut la alin. (1) rămâne fără efect. *[R.A.: art. 293 CPC 1865]*

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. 14/2020 (M. Of. nr. 875 din 25 septembrie 2020), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru soluționarea recursurilor în interesul legii, a admis recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Galați și, în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 472 (...) din Codul de procedură civilă, a stabilit:

„Apelul (...) incident nu poate fi limitat la obiectul apelului (...) principal, ci poate viza orice alte soluții cuprinse în dispozitivul hotărârii atacate și/sau considerentele acesteia”.

Art. 473. Apelul provocat. În caz de coparticipare procesuală, precum și atunci când la prima instanță au intervenit terțe persoane în proces, intimatul este în drept, după împlinirea termenului de apel, să declare în scris apel împotriva altui intimat sau a unei persoane care a figurat în primă instanță și care nu este parte în apelul principal, dacă acesta din urmă ar fi de natură să producă consecințe asupra situației sale juridice în proces. Dispozițiile art. 472 alin. (2) se aplică în mod corespunzător. *[R.A.: art. 293¹ CPC 1865]*

Art. 474.^[1] Depunerea apelului incident și a celui provocat. (1) Apelul incident și apelul provocat se depun de către intimat odată cu întâmpinarea la apelul principal, fiind aplicabile prevederile art. 471¹ alin. (4).

(2) Apelul provocat se comunică și intimatului din acest apel, prevăzut la art. 473, acesta fiind dator să depună întâmpinare în termenul prevăzut la art. 471¹ alin. (4), care se aplică în mod corespunzător. Cel care a exercitat apelul provocat va lua cunoștință de întâmpinare de la dosarul cauzei.

Art. 475.^[2] Abrogat.

Art. 476. Efectul devolutiv al apelului. (1) Apelul exercitat în termen provoacă o nouă judecată asupra fondului, instanța de apel statuând atât în fapt, cât și în drept.

(2) În cazul în care apelul nu se motivează ori motivarea apelului sau întâmpinarea nu cuprinde motive, mijloace de apărare sau dovezi noi, instanța de apel se va pronunța, în fond, numai pe baza celor invocate la prima instanță.

(3) Prin apel este posibil să nu se solicite judecata în fond sau rejudecarea, ci anularea hotărârii de primă instanță și respingerea ori anularea cererii de chemare în judecată ca urmare a invocării unei excepții sau trimiterea dosarului la instanța competentă. [R.A.: art. 292 alin. (2) CPC 1865]

Art. 477. Limitele efectului devolutiv determinate de ceea ce s-a apelat. (1) Instanța de apel va proceda la rejudecarea fondului în limitele stabilite, expres sau implicit, de către apelant, precum și cu privire la soluțiile care sunt dependente de partea din hotărâre care a fost atacată.

(2) Devoluțiunea va opera cu privire la întreaga cauză atunci când apelul nu este limitat la anumite soluții din dispozitiv ori atunci când se tinde la anularea hotărârii sau dacă obiectul litigiului este indivizibil.

Art. 478. Limitele efectului devolutiv determinate de ceea ce s-a supus judecății la prima instanță. (1) Prin apel nu se poate schimba cadrul procesual stabilit în fața primei instanțe.

(2) Părțile nu se vor putea folosi înaintea instanței de apel de alte motive, mijloace de apărare și dovezi decât cele invocate la prima instanță sau arătate în motivarea apelului ori în întâmpinare. Instanța de apel poate încuviința și administrarea probelor a căror necesitate rezultă din dezbateri.

(3) În apel nu se poate schimba calitatea părților, cauza sau obiectul cererii de chemare în judecată și nici nu se pot formula pretenții noi.

(4) Părțile pot însă să expliciteze pretențiile care au fost cuprinse implicit în cererile sau apărările adresate primei instanțe.

(5) Se vor putea cere, de asemenea, dobânzi, rate, venituri ajunse la termen și orice alte despăgubiri ivite după darea hotărârii primei instanțe și va putea fi invocată compensația legală. [R.A.: art. 292 alin. (1), art. 294 CPC 1865]

Recurs în interesul legii. A se vedea Decizia nr. 9/2020 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, redată în extras *infra*, la art. 479.

[1] Art. 474 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 47 din Legea nr. 310/2018.

[2] Art. 475 a fost abrogat prin art. I pct. 48 din Legea nr. 310/2018.

Dezlegarea unor chestiuni de drept. Prin Decizia nr. 28/2015 (M. Of. nr. 772 din 16 octombrie 2015), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, a admis sesizarea formulată de Tribunalul Vâlcea, Secția I civilă, și, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 478 alin. (4) din Codul de procedură civilă, a stabilit: *„Explicitarea pretențiilor implicite în apel nu are semnificația modificării cadrului procesual sub aspectul obiectului judecării și a derogării de la dispozițiile alin. (1) și (3) ale aceluiași articol, dar presupune corecta lămurire a limitelor judecării în prima instanță”.*

Art. 479. Dispoziții speciale privind judecata. (1) Instanța de apel va verifica, în limitele cererii de apel, stabilirea situației de fapt și aplicarea legii de către prima instanță. Motivele de ordine publică pot fi invocate și din oficiu.

(2) Instanța de apel va putea dispune refacerea sau completarea probelor administrate la prima instanță, în cazul în care consideră că sunt necesare pentru soluționarea cauzei, precum și administrarea probelor noi propuse în condițiile art. 478 alin. (2). *[R.A.: art. 295 CPC 1865]*

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. 9/2020 (M. Of. nr. 548 din 25 iunie 2020), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, a admis recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Cluj și, în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 470, art. 478 alin. (2) și a art. 479 alin. (2) din Codul de procedură civilă, prin raportare la art. 254 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, a stabilit:

„În noțiunea de probe noi ce pot fi propuse și încuviințate în faza apelului se includ atât probele propuse în fața primei instanțe prin cererea de chemare în judecată sau întâmpinare, cât și acelea care nu au fost propuse în fața primei instanțe sau au fost propuse tardiv, iar în privința lor prima instanță de fond a constatat decăderea”.

Art. 480. Soluțiile pe care le pronunță instanța de apel. (1) Instanța de apel poate păstra hotărârea atacată, situație în care, după caz, va respinge, va anula apelul ori va constata perimarea lui.

(2) În caz de admitere a apelului, instanța poate anula ori, după caz, schimba în tot sau în parte hotărârea apelată.

(3) În cazul în care se constată că, în mod greșit, prima instanță a soluționat procesul fără a intra în judecata fondului ori judecata s-a făcut în lipsa părții care nu a fost legal citată, instanța de apel va anula hotărârea atacată și va judeca procesul, evocând fondul. Cu toate acestea, instanța de apel va anula hotărârea atacată și va trimite cauza spre rejudecare primei instanțe sau altei instanțe egale în grad cu aceasta din aceeași circumscripție, în cazul în care părțile au solicitat în mod expres luarea acestei măsuri prin cererea de apel ori prin întâmpinare; trimiterea spre rejudecare poate fi dispusă o singură dată în cursul procesului. Dezlegarea dată problemelor de drept de către instanța de apel, precum și necesitatea administrării unor probe sunt obligatorii pentru judecătorii fondului.

(4) Dacă instanța de apel stabilește că prima instanță a fost necompetentă, iar necompetența a fost invocată în condițiile legii, va anula hotărârea atacată și va trimite cauza spre judecare instanței competente sau altui organ cu activitate jurisdicțională competent ori, după caz, va respinge cererea ca inadmisibilă.

(5) În cazul în care instanța de apel constată că ea are competența să judece în primă instanță, va anula hotărârea atacată și va judeca în fond, pronunțând o hotărâre susceptibilă, după caz, de apel sau recurs.